למידה מהשטח בזמן חירום, מחוז צפון

שאגת הארי, מרץ 2026, אדר תשפ"ו

מובילים: ד"ר ענבל הקמן ורן רייז
חוקרים: ד"ר אינה לוי, יעל בינשטוק, נסרין סייף, שירין באשיר,
ד"ר יערה צעירי, אלינור דורי

משרד החינוך
ראמ"ה
הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך

הערכה בשירות הלמידה

הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה) הוקמה על מנת **לסייע למערכת החינוך** בישראל להיות הטובה ביותר בהשגת התוצאות שהגדירה לעצמה, ולאפשר לתלמידי ישראל להחזיק בידע, מיומנויות וערכים המותאמים לאתגרי העתיד.

ראמ"ה
הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך
משרד החינוך

כיצד ביצענו את המחקר?

65 ראיונות עם מנהלי מוסדות חינוך*

נערכו בכלל שלבי החינוך (גנים, יסודי, חט"ב וחט"ע), בכלל הרשויות במחוז, מהפיקוח הממלכתי והממלכתי-דתי, וממגוון רקעים חברתיים-כלכליים. הראיונות התקיימו בארבעה סבבים.**

16 מרץ 26
יום ראיונות ראשון ביום ה-17 למלחמה.

12 ראיונות בבתי"ס יסודיים

17 מרץ 26
יום ראיונות שני ביום ה-18 למלחמה.

13 ראיונות בבתי"ס על-יסודיים

18 מרץ 26
יום ראיונות שלישי ביום ה-19 למלחמה.

16 ראיונות עם גננות

23 מרץ 26
יום ראיונות רביעי ביום ה-24 למלחמה.

17 ראיונות בבתי"ס על-יסודיים

* בוצעו 58 ראיונות במהלך ימי המחקר. שבעה מרואיינים נוספו לאחר מכן, ונכללו בדוח הסופי.

** הממצאים הוצגו ונשלחו להנהלת המחוז בבוקרו של היום העוקב ליום שבו התקיימו הראיונות.

משרד החינוך
ראמ"ה
הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך

ממצאים מרכזים

מה עובד?
נקודות לשימור

- יצירתיות פדגוגית
- גמישות, גיבוי ואוטונומיה למנהלים
- שיתוף פעולה עם ההורים

מה לא?
נקודות לשיפור

- ציוד קצה ותשתיות
- עומס ולחץ על צוותי ההוראה
- שחיקה ושיבוש סדר היום

מה עובד?

יצירתיות פדגוגית.

35 מנהלים

מנהלים הבינו שלא ניתן להעתיק את הלמידה הפיזית לזום, **והתאימו את הלמידה** תוך הפעלה של מגוון כלים יצירתיים.

"הגענו למצב שבו בלמידה מרחוק משתמשים בכל מיני כלים, הופכים את השיעור לספר עם ציורים, לשאלות, לתחרות בין התלמידים. משהו מהמם ו[המורים] התחילו להתחרות אחד עם השני"

גמישות ואוטונומיה.

35 מנהלים

מנהלים רבים ציינו את האוטונומיה שמאפשרת להם **לנהל את המורכבות** בעזרת **גמישות והתאמות** ייחודיות.

"אנו מגלים גמישות רבה. הנהגנו מספר התאמות: תחילת יום הלימודים ב- 9:00 (באישור הפיקוח), קיצור השיעורים ל 35-30 דקות והארכת ההפסקות בין השיעורים כדי לאפשר לצוות ולתלמידים מרחב נשימה."

שיתוף פעולה עם ההורים.

45 מנהלים

מנהלים תיארו את ההורים **כעוגן המרכזי לאיתור תלמידים, לזיהוי קשיים, וכמשאב** שניתן לגייס להשתתפות בפעילויות.

"אנחנו מעבירים שאלונים להורים. ברגע שאנחנו מזהים קושי, אנחנו יוצרים קשר... גם עם ההורים וגם עם הילד, ובודקים מה עומד מאחורי הקושי ובמה אנו יכולים לסייע"

ראמ"ה
הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך
משרד החינוך

נקודות לשיפור

47 מנהלים

ציוד קצה ותשתיות.
מנהלים דיברו על **מחסור בציוד קצה**, הפוגע בתלמידים, בעיקר ממשפחות מרובות ילדים ומוחלשות, ומונע מהם להשתתף.

"במשפחות רבות לומדים שלושה תלמידים, אך בפועל רק שניים מהם מצליחים להתחבר ללמידה. כשאני מברר מדוע הילד השלישי אינו נוכח, התשובה היא תמיד חוסר באמצעים"

25 מנהלים

עומס ולחץ על צוותי ההוראה.
הצוותים החינוכיים **קורסים תחת נטל כפול** – שילוב בין תפעול הבית הפרטי (ילדים קטנים, בני זוג מגויסים) לעומס בעבודה.

"קשה מאוד. רוב הצוות אצלי הן מורות צעירות, יש להן ילדים קטנים והבעל בעבודה, אז היא, כאמא, צריכה לדאוג לילדים, ומצד שני, ללמד את התלמידים שלה בתיכון"

35 מנהלים

שחיקה ושיבוש סדר היום.
מנהלים רבים דיווחו על שחיקה רבה של התלמידים והצוות החינוכי, שנבעה משיבוש סדר היום, וכן משחיקת מסכים.

"התלמידים נמצאים בבתיהם, ערים לאורך כל הלילה, וכשהלימודים מתחילים בבוקר, הם מתקשים לתפקד... ניכר שהתלמידים חווים שחיקה מהמסכים."

ראמ"ה
הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך
משרד החינוך

אתגרים ייחודיים שחשוב להכיר

1 גנים

חוסר התאמה של הכלים (זום, מיט) לגיל הרך וקושי (של הילד והוריו) לשהות מול מסכים זמן רב.

2 גנים ויסודי

תלות גבוהה מאוד בהורים, המלווה פעמים רבות בתשישות, עומס וקריסה של ההורים.

3 חטיבות עליונות

חוסר ודאות סביב מתווה הבגרויות. מורכבות בהכנת התלמידים לבחינות באילוצי הלמידה מרחוק.

4 מגזר ערבי

תשתיות אינטרנט ירודות, קשיי קליטה וניתוקים תכופים, הן אצל הילדים והן אצל הצוות.

5 יישובי קו עימות

התמודדות עם תלמידים שפונו או שביתם נפגע ומתגוררים בבתי המלון ולא בקהילה.

6 סוציו-אקונומי נמוך

עוני משפחתי מוביל לעוני לימודי. באזורים מוחלשים המתמודדים עם אתגר נוסף, לא ניתן ללמוד ללא רשת ביטחון וצרכים בסיסיים.

משרד החינוך
ראמ"ה
הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך

מעריכים!

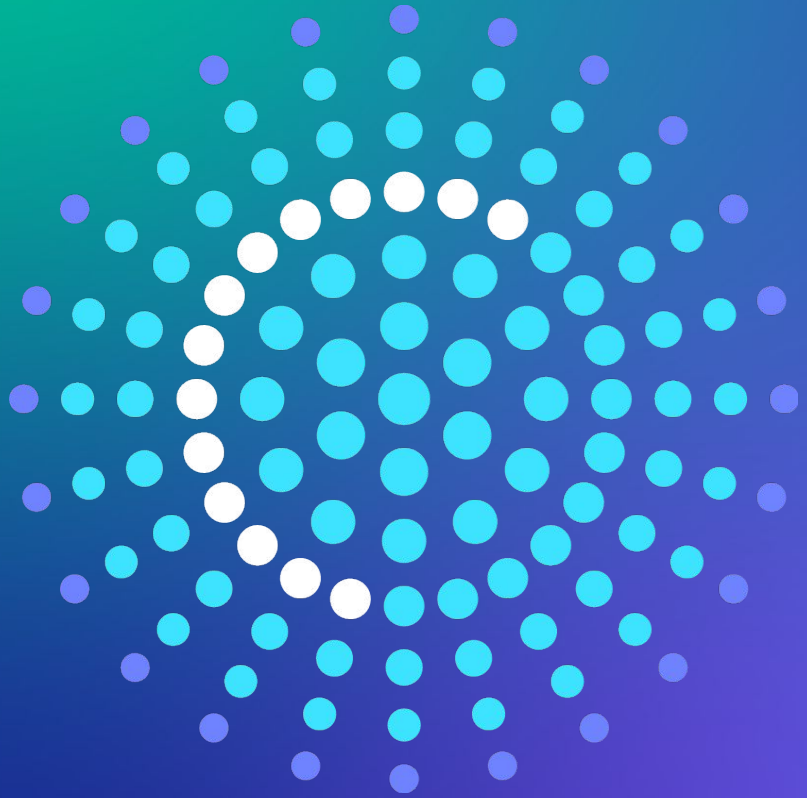

משרד החינוך

ראמ"ה
הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך